

Vplyv starnutia slovenskej populácie na nákladovosť starobného dôchodkového zabezpečenia – riziká a možné riešenia

RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ekonomický ústav SAV

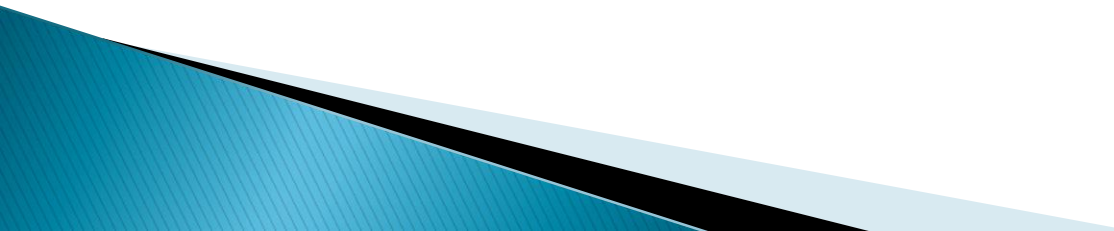
Konferencia ÚŠaP SAV: Aktuálne výzvy pre sociálne zabezpečenie v 21. storočí

8–9.11.2018 – Hotel Tatra , Bratislava

Spracovaná v rámci projektu: VEGA 2/0158/18 Predpovedanie ekonomických a finančných kríz po recesii v Európskej únii

Vplyv starnutia slovenskej populácie na nákladovosť starobného dôchodkového zabezpečenia – riziká a možné riešenia

► Štruktúra vystúpenia:

1. Starnutie populácie a jeho ekonomické dôsledky
 2. Starobné dôchodkové zabezpečenie na Slovensku
 3. Nákladovosť – možné riešenia
 4. Diskusia – ďalšie dôchodky a ich súvislosti
 5. Závery a odporúčania
- 

1. Starnutie populácie a jeho ekonomické dôsledky

- Po roku 1989 na Slovensku:
 - výrazný pokles pôrodnosti + rast vek dožitia = starnutie populácie
- Zmena vekovej štruktúry:
 - =zmeny v štruktúre dopytu
 - =zmeny v štruktúre ponuky práce
- Verejné financie:
 - Rast nákladov na zdravotný systém, dôchodkový systém, dlhodobú starostlivosť
 - Pokles nákladov na školstvo
- Produkcia:
 - Rast dopytu po produktoch striebornej ekonomiky
- Starnutie populácie je ekonomickou hrozbou ktorá sa dá zmeniť na ekonomickú šancu

2. Starobné dôchodkové zabezpečenie na Slovensku

- ▶ Starobné dôchodkové zabezpečenie:
- ▶ Sociálne poistenie (č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)
- ▶ § 2 ods b) dôchodkové poistenie, a to
 - 1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
- ▶ „... Na zabezpečenie príjmu keď poistenec z dôvodu staroby nemôže riadne pracovať ...“
- ▶ Dosiahnutie dôchodkového veku
 - § 65 (1) Poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.
- ▶ Poistenec sa sám rozhoduje poberať starobný dôchodok:
 - § 184 (1) Dávkové konanie sa začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu

Poistenec sám určí moment keď z dôvodu staroby nemôže riadne pracovať?

3. Nákladovosť – možné riešenia

- ▶ Starnutie populácie pri priebežnom starobnom dôchodkovom systéme:
 - Rast počtu starobných dôchodcov
 - Pokles počtu pracujúcich
- ▶ Príjmy:
 - Zvýšenie sadzby poistného
 - Rozšírenie základu poistného
- ▶ Výdavky:
 - Zmena výpočtu dôchodku
 - Obmedzenie valorizácie
 - Oddialenie odchodu do dôchodku
 - Obmedzenie súbehu práce, starobných a výsluhových dôchodkov

4. Diskusia – ďalšie dôchodky a ich súvislosti

- ▶ II. Kapitalizačný pilier – vynútené národné úspory
- ▶ III. Dobrovoľný kapitalizačný pilier
- ▶ Presuny medzi fondami Sociálne poisťovne
- ▶ Výsluhové dôchodky sú súčasťou verejných rozpočtov
- ▶ Zásluhovosť a solidárnosť starobné dôchodkového zabezpečenia
- ▶ Sociálne zabezpečenie ako súčasť ceny práce?

Závery

- ▶ Starobné dôchodkové zabezpečenie
- ▶ Interdisciplinárny prístup a spoločenský diskurz
 - právne vedy, sociológia, ekonómia, politológia
- ▶ Vyjasnenie pojmov:
- ▶ Definícia účelu starobného dôchodku
- ▶ Systémové obmedzenie citlivosti starobného dôchodkového zabezpečenia na demografickom vývoji:
 - II. pilier. III. Pilier, komerčné finančné produkty
- ▶ Parametrizácia systému:
- ▶ Nastaviť flexibilný vzťah medzi dôchodkovým vekom, poberaním dôchodkových dávok a ukončením práce z dôvodu staroby
- ▶ Financovanie starobných dôchodkov rozložiť medzi odvody a plošné dane

Ďakujem za pozornosť

RNDr. Viliam Páleník, PhD.

Ekonomický ústav SAV

www.ekonom.sav.sk

viliam.palenik@savba.sk

Zdroje:

1. Páleník, v a kol.: Strieborná ekonomika – potenciál na Slovensku. EÚ SAV, Bratislava 2014, 370p.

2. Sociálny systém – skutočnosť a vízia. IZ, Bratislava 2014, 107s

3. Pension at Glance, OECD, Paris 2017, 167p.

https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/pensions-at-a-glance-2017_pension_glance-2017-en

4. Analýzy k Národnému programu aktívneho starnutia na roky 2014 až 2020, MPSVaR SR, Bratislava 2018, 87s.

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/rada-vlady-sr-prava-seniorov/npas-2014-2020.pdf>